

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Eeuwig loven

"Looft den HEERE, want Hij is goed"

Psalm 118:1a

Tussen aanvang en einde van iets zit menigmaal verschil. Bij de bovenvermelde Psalm is er gelijkheid. De Psalm begint met de oproep om God te loven en de Psalm eindigt ermee. U en ik - wij worden opgeroepen om God te loven. De reden daartoe wordt ook aan 't begin en aan het slot genoemd: "want de Heere is goed". Omdat de Heere goed is daarom moet u de Heere loven.

De Heere is goed. Geheel en al goed, helemaal. Zo is Zijn wezen. En daarom belijden we als kerk dat Hij is "een zeer overvloedige fontein aller goeden".

We hebben pas de dankdag gehad. Wat heeft de Heere het in de natuur weer goed gemaakt. Er was bezorgdheid. De zomer was zo heet, en er was zo weinig regen. We dachten: er komt niets van terecht. Alles verdroogt; alles verschrompelt. Evenwel - er mocht oogst zijn. Hoe heeft de Heere Zijn goedheid betoond. Zo zelfs dat we in het komende seizoen volop eten en drinken mogen hebben. Dat is geen vanzelfsprekendheid. Dat is een wonder! God heeft onderscheid gemaakt terwijl er geen onderscheid is. Hoevelen zijn er niet die hongeren en dorsten en wij mogen overvloed hebben. Zijn zij slechter en wij beter? O neen toch! Daar is zondige gelijkheid. Misschien kun je zelfs zeggen: bij ons is er veel meer zonde. In de arme landen ontbreekt het aan tijd en aan geld.

De Heere is goed geweest voor een slecht mens. Zo moeten we spreken. Zo wordt de beleving. Als de Heilige Geest de ogen opent voor mijn slechtheid, voor mijn zonden en ongerech-

tigheden dan wordt Gods goedheid zo groot. Alles wat ik heb, is alleen te danken aan die goedheid. "Hij overlaadt ons dag aan dag met Zijne gunstbewijzen".

'k Hoop dat die belijdenis niet slechts taal van de mond is: "Hij vertoont Zich schrikkelijk beide over de aangeboren en werkelijke zonden, en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwiglijk straffen". Dan wordt alles wat uitgaat boven die straffen onverdiend, genade, voortkomend enkel uit Gods goedheid. Zelfs het kleinste wordt dan groot. Dan ben ik niet meer bezig met het optellen van de tegenspoeden, van alles wat ik niet heb. Dan tel ik al de zegeningen één voor één.

't Is al lang geleden. Een broeder lag in het ziekenhuis, uitgeteerd door de kanker. Een verpleegster stond aan zijn bed. Een theelepeltje sinaasappelsap zou ze naar zijn mond brengen om de grote dorst te lessen. Toen dat lepeltje vlak bij zijn mond kwam, opeens zijn ogen begonnen te schitteren, er rolden tranen uit over zijn wangen, en met luide stem riep hij: "o dierbare Heere Jezus, daarvoor hebt Gij moeten dorsten aan het kruis op Golgotha." Op dat moment greep ontroering de verpleegster zo aan dat het lepeltje nog met het sap door haar werd teruggelegd op het nachtkastje, en zij snelde de zaal af.

Och lieve mens, als de Heere mij eraan ontdekt tegen al Gods geboden zwaar en menigmaal gezondigd te hebben dan wordt het kleinste toch groot! Alles wat we hebben, kregen we van de goede God. 't Was onverdiend, alles verbeurd. We hebben geen rechten; we zijn rechteloos geworden. En waarom dan toch zo gezegend? God nam redenen uit Zichzelf. Omdat Hij

goed is. Maar is God dan niet rechtvaardig? Ja- ook dat is Hij helemaal. Maar Jezus Christus heeft al die goedheid verworven. Omdat Hij aan het kruis hing, buiten elke goedheid, zonder enige goedheid, zelfs niet één blik van die goedheid, daarom u bekroond met Gods goedheid.

Nu is er de algemene goedheid. Ieder mens deelt daarin. Er is ook de bijzondere goedheid van God. Dat is vrede, verzoening, gemeenschap met de levende God. Weer nabij God. De breuk genezen de kloof gedempt.

Waarom zou het voor u, onbekeerde niet kunnen? God is in Christus Jezus een overvloedige fontein aller goeden? O als die fontein begint te spuiten dan wordt een volk rijk verzadigd. Neen - een slecht mens maakt God niet goed. Zo een gaat door Gods Geest beleven dat Hij het is in Christus Jezus.

Omdat Hij nu zo is, daarom komt de opdracht om Hem te loven. Die eis komt tot een ieder, omdat iedereen deelt in de goedheid Gods. Al zitten we in een rolstoel, al missen we een geliefde, al moeten we leven van een uitkering, de goedheid van de Heere is er ook in uw leven. Komt u met uw tegenwerpingen? Misschien werpt u tegen: een mens looft God niet meer. Hij is daartoe onbekwaam geworden! U hebt gelijk. Maar u komt toch niet aan de eis van de Heere. Hij kan rechte eisen omdat Hij u goed heeft gemaakt, bekwaam om Hem te loven. Buigt u onder de eis van de Heere? Komen er de tranen omdat u zo diep gevallen bent dat u aan die eis niet meer kunt voldoen? Op de school der genade wordt het in beginsel weer geleerd om Hem te loven, te loven omdat Hij zo goed is, goed voor een slecht mens.

't Wordt hier smart: het weinig loven van de goede God. Met schaamte buig ik mijn hoofd. Och wat ben ik tegenslagen en de tegenspoeden zo vaak aan het optellen. En dan te bedenken dat er

in het leven van Gods kind niets tegen is, maar alles voor. Alle dingen ter voorbereiding voor de grote eeuwigheid. Om daar Hem eeuwig te loven.

Ds. v. Z.

Van de administratie

In de afgelopen periode ontvingen we voor ons blad f 121,- aan giften, waarvan f 35,- via de Chr. Geref. Slie-drecht-C., ook konden we deze keer 3 nieuwe abonnees inboeken.

Voor de school in Dundas werd f1.135,20 ontvangen van de Chr. Mavo "Rehoboth" te Elburg en f1.000,- van de Chr. Geref. Eben Haëzer kerk te Urk. Voor al deze giften mede namens het schoolbestuur van Dundas heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Ds. D. Slagboom schrijft opnieuw over de wederkomst van Christus aan de hand van de Nederlandse

Geloofsbelijdenis. Van de hand van Ds. J.H. van Dijk plaatsen we het eerste deel over Augustinus en zijn pastoraat als zielzorger. Er wordt een terug-

blik gegeven op de jaarlijkse dankdag voor gewas en arbeid. De Heere Iere of Iere al meer te bidden en te danken.

AvH.

Ambtsdragersvergadering

We willen predikanten en kerkeraden van harte opwekken de komende ambtsdragersvergadering te bezoeken. De vorige keer waren er velen aanwezig. Het was een goed en leerzaam samenzijn. Het onderwerp zal dit keer ingeleid worden door Ds. L.W. van der Meij van Alphen a/d Rijn. Hij zal spreken over:

"De kennis van Christus."

Een heel belangrijk onderwerp. Een onderwerp dat de ambtelijke praktijk raakt. Er blijken telkens weer vragen te leven aangaande deze zaak. Vragen die op een huisbezoek of ziekenbezoek aan de orde kunnen komen. Met name hoopt de inleider aandacht te besteden aan de mate van zondekennis die nodig is om de toevlucht tot Christus te nemen. Hoe wordt Christus

noodzakelijk, gepast, onmisbaar en dierbaar. Ook zal gedacht worden over de verdieping van de zondekennis en de verdieping van de kennis van Christus. We denken ook aan deze vraag die onder ons leeft als het gaat over de kennis van Christus: Wat is een heenwijzing naar Hem en een openbaring van Hem? Wanneer de kanttekeningen op het Hooglied geraadpleegd worden zien we dat er sprake is van trap en mate in de kennis van Christus. Er zal ook gelegenheid zijn tot vragen stellen en discussie. We hopen velen te ontmoeten.

Plaats: Krooswijkhof (schuin tegenover de kerk van Dordrecht-C. en vlakbij het station).

D.V. zaterdag 25 november 's middags van 14.00 tot 16.30 uur.

Augustinus en zijn pastoraat als zielzorger

De grote kerkhistorische betekenis van Augustinus staat onbetwist vast. Wie d.m.v. zijn nagelaten geschriften met hem kennis maakt of nader kennis mag maken, blijft zich verwonderen over zijn grote denkkraft en geestelijk frisheid.

Zijn invloed op het kerkelijke leven tot vandaag toe, is dan ook moeilijk te ontkennen. Terecht is van zijn persoon en werk gezegd, dat de lange tijd van 16 eeuwen, die ons van hem scheidt, geen onoverkomelijke afstand schept. Hij is in zekere zin tijdgenoot te noemen van iedereen. Hij mag zonder enige overdrijving een genie worden genoemd, die in staat bleek tijden en tegenstellingen binnen de kerk te overbruggen.

Tijdens zijn leven wordt hij vrijwel algemeen als geestelijk leider erkend en aanvaard. Als Pelagius op de synode van Jeruzalem (415) het waagt zijn gezag in twijfel te trekken met de woorden: "Wat gaat mij Augustinus aan?" krijgt hij direct vanuit de vergadering te horen, dat wie de bisschop durft te lasteren, aan wie de gehele Noordafrikaanse kerk haar herstel te danken heeft, buiten de vergadering, ja zelfs buiten de gemeenschap der gehe-

le kerk gesloten behoort te worden.

De bijzondere namen en titels, die aan Augustinus in de loop van de geschiedenis zijn toebedacht, geven iets weer van de grote plaats, die hij in het kerkelijke leven mocht innemen. Hij is wel de geestelijke vader van het Westen genoemd. De voorloper van vele tegenwoordige wetenschappen: paedagogie en psychologie, hermeneutiek en homiletiek. Bekend zijn de erenamen: doctor gratiae (doctor der genade) en doctor ecclesiae (doctor der kerk) of misschien wel beter gezegd pastor ecclesiae (herder der kerk).

Maar ook al zijn de lofuitingen vele en haast onovertroffen, het meest recht doen wij aan de waardering van deze grote kerkvader door hem te zien als zielzorger.

Vanuit deze waardering heeft F. van der Meer een boek aan het leven en werk van Augustinus gewijd. Van hem zijn dan ook de volgende woorden, die ons bij dit onderwerp wel voortdurend in gedachten mogen blijven: "Het schijnt, dat Augustinus belangwekkend is tot aan zijn bekering. Daarna vergeet bijna ieder de mens en de heilige voor het genie. En dat genie schrikt

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

af. Hij bezette geen kerkelijke sleutelposities, maar zond haast oneindige golven uit vanaf de schrijftafel en de cathedra. Wat niet iedereen bedenkt, is, dat die simpele cathedra hem heiliger was dan die schrijftafel, ja, dat de noden en zorgen van het christenvolk hem de onderwerpen en de stijl van zijn hoogste werken ingaven, zodat het genie gehoorzaamde aan de zielzorger. Het is niet vermetel te zeggen, dat wij de heilige danken aan het wonderlijke en onverwachte feit, dat het genie Augustinus zielzorger werd."

In feite werd hij het tegen zijn wil. Door Gods voorzienige leiding kreeg hij deze plaats te Hippo van 391 tot 426.

Om enig zicht te krijgen op het wonderlijke ingrijpen van God in het leven van Augustinus is het onvermijdelijk om enige bekende feiten te herhalen.

Op 13 november 354 werd hij te Thagaste geboren. Van zijn 7e t/m zijn 20e jaar ontving hij een klassieke opleiding. Wat inhield, dat hij o.a. geschoold werd in de grammatica, rhetorica en de dialectiek.

Deze wetenschappelijke vorming zou hem later uitstekend van pas komen in zijn strijd tegen heidenen, sterrenwichelaars, Joden, Manicheeërs, Donatisten, Pelagianen en Arianen.

Omdat het pastoraat van Augustinus als zielzorger buitengewoon veelzijdig was, moet een keuze gemaakt en de nodige beperking in acht genomen worden.

Wij kennen hem als zielzorger uit de overgebleven preken (1000) en brieven (200) uit een overvloedige correspondentie.

Hij boog zich over de meest uiteenlopende onderwerpen, waarvan enkele hem wel heel in het bijzonder hebben geraakt: de leer van de genade en de eenheid en heiligheid der Kerk.

Door zijn bijzondere roeping tot presbyter in het voorjaar van 391 wist Augustinus zich een gevangene in de Heere.

Niets vermoedend had hij zondags in de Grote Kerk van Hippo plaatsgenomen om de oude bisschop Valerius te beluisteren. Onder zijn prediking, waarin hij zijn wens te kennen gaf spoedig hulp in het omvangrijke pastoraat te ontvangen, werd hij volkomen onverwacht door de menigte gegrepen en min of meer gedwongen om het ambt van presbyter te gaan bekleden.

Tegen wil en dank moest hij aan deze druk en overmacht zich gewonnen geven. Als Calvijn in latere jaren, was

het alsof God beslag op zijn leven legde en hem verhinderde een andere weg in te slaan als deze (Farel drong er bij Calvijn sterk op aan in Genève te blijven. Calvijn werd door de woorden van Farel in het hart getroffen en bleef te Genève: juli 1536).

Ondanks bezwaren van zijn kant en het verzoek om uitstel, moest Augustinus zich gewonnen geven.

Het gewicht van de grote verantwoordelijkheid, van het ambt drukte hem zeer. Gelet op de woorden, die ons t.a.v. onze ambtsopvatting wel tot nadenken mogen stemmen: "Niets is vooral tegenwoordig gemakkelijker, aangenamer en meer in aanzien bij de mensen dan het ambt van bisschop, priester of diaken, als het louter ambtelijk en flemerig wordt uitgeoefend; maar ook niets treuriger, triester en doemwaardiger bij God en evenzo is er niets moeilijker en gevaarlijker doch zaliger bij God, dan de dienstplicht vervullen zo als onze keizer het beveelt. En deze dienst heb ik voor mij allerm minst van kindsbeen af geleerd, integendeel. Nu ik ineens anderen op hun zonden moet wijzen en hen daarvan verbeteren, voel ik mij als iemand die nog geen roeriem kan hanteren en toch tot tweede stuurman is benoemd. Daarom ook was het dat ik in stilte weende. Naar de ziel ben ik nog krachteloos: wat ik nodig heb, zijn de medicamenten van de Schrift. Die moet ik nodig studeren, tot nu toe had ik er geen tijd voor. Ik weet nu uit de eerste hand wat een man, die sacrament en Woord Gods bedient nodig heeft. Mag ik nu niet zien te krijgen wat ik nog niet bezit?" (blz. 20 FvdM).

Is dit geen hartekreet, waaruit zijn grote bezorgdheid blijkt over de zware verantwoordelijkheid, die de zielzorg met zich mee brengt?

Ondanks zijn bezwaren en geweldig opzien tot het vervullen van het bijzondere ambt, kon hij niets anders dan gehoor geven aan de roeping, die op hem was uitgebracht. In zijn hart bleef hij inmiddels overtuigd, dat er niets verfoeilijker is vóór God dan op een oppervlakkige wijze het ambt te bekleden of op een wijze, die mensen behaagt.

Zo geeft de zielzorg van Augustinus iets weer van de innerlijke strijd, die hij zelf gekend moet hebben bij alle vertwijfeling en onzekerheden, die hij ontmoette tijdens zijn persoonlijke zoektocht naar de christelijke waarheid om Gods genade te mogen verstaan. Juist deze jarenlange worsteling maakte hem tot een zielzorger, die

velen tot zegen moet zijn geweest.

Te beklagen is elke zielzorger, die vandaag buiten de persoonlijke kennis van de vragen, die in het hart van de mens kunnen leven, zich geroepen meent te weten tot het leiden van zoekende zielen. Gezegend, daarentegen, wie als Augustinus geen vreemde is in de raadsels van het eigen zieleleven.

Wie met hem mag getuigen tot Gods eer: "Waarvan ik leef, daar spreek ik van; waarvan ik zelf besta, dat deel ik uit".

Het uitdelen van de menigerlei genade Gods, kostte hem echter voortdurend inspanning van al zijn krachten en gaven. Niets menselijks was hem daarbij vreemd. Zo horen wij hem eens onder de last van het pastoraat verzuchten, dat het hem zelfs aan tijd ging ontbreken om nog rustig te kunnen lezen en mediteren. Wat werd er niet al van hem gevergd: "Stokebranden berispen, kleinmoedigen troosten, zwakken opnemen, tegensprekers weerleggen, zich hoeden voor belagers, ongeletterden leren, vadsigen wakker schudden, ruziezoekers tegenhouden, verwaanden op hun plaats zetten, twistenden sussen, armen helpen, verdrukten bevrijden, goeden aanmoedigen, kwaden verdragen en - oef! - allen liefhebben. Daarnaast, hoe kan het anders, altijd weer preken, disputeren, berispen, stichten, voor iedereen klaarstaan. Als het aankomt op vrij zijn van beslommeringen, zo merkt Augustinus verder op, daar is geen mens meer op gesteld dan ik. Want niets is beter, niets is zoeter dan het doorvorsen van de goddelijke schatten, ver van alle lawaai.

Maar het *Evangelie* schrikt er mij van af. Ik zou immers kunnen zeggen: wat heb ik er aan de mensen te vervelen, de bozen te zeggen: doet dat niet, doet dat wel, houdt daarmee op? Hoe komt het dat ik mij verantwoordelijk voel voor anderen? Het is het *Evangelie*, dat mij schrikt aanjaagt".

Met recht kon hij het Paulus nazeggen, dat de nood hem was opgelegd. Nergens duidelijker en indringender als in zijn prediking klinkt de stem van een bewogen zielzorger door.

Hoog dacht hij echter ook over de plicht van de vaderlijke berisping. Hij schroomde dan ook niet het huis van een rijke binnen te lopen en te zeggen: "het is u niet geoorloofd", zoals Johannes de Doper.

De prediker van het *Evangelie* wordt door hem beschreven als één, die in Woord en leer voor het eeuwige heil der mensen werkt. De prediker noem-

de hij de herder van de grote Herder, een arbeider op de akker; met de akker bedoelde hij Gods kerk. Zijn *gemeentebesouwing*, om het maar eigentijds te zeggen, was verre van optimistisch. Wat te denken van één van zijn meest gemaakte opmerkingen: "Op de dorsvloer der Kerk ligt meer kaf dan koren, zoals op alle dorsvloeren".

Hij sloot zijn ogen niet voor de werkelijkheid en rekende op de aanwezigheid van dronkaards, vrekken, bedriegers, gokkers, echtbrekers, ontuchtigen, theatergekke, lui die zich amuletten opbinden, tovenaars, sterrenwichelaars en alle denkbare soorten waarzeggers.

Naar de overtuiging van Augustinus was de aanwezigheid van zondaars in de kerk onvermijdelijk. "Was er geen Judas onder de apostelen?" Zo hield hij de Donatisten voor.

Ongehoord fel kon hij uithalen naar

hen, die het met de huwelijksvrouw niet zo nauw namen: "Ik zeg u, het mag niet. Naar de hel gaan ze, die dat doen, in het eeuwige vuur zullen ze branden. Blijft gij doof, God hoort het!"

Niets en niemand werd door hem ontzien, zeker niet naar de mond gepraat. Alhoewel Augustinus ook wel wist, dat in de ogen van velen, een bisschop, die aanmerkingen maakte, een slechte, één die zijn mond hield een goede bisschop was.

Wij zullen het ons wel voor kunnen stellen, dat lang niet iedereen onverdeeld gelukkig met hem was. Dat deerde hem echter allerm minst. Augustinus was er niet op uit mensen te behagen of in aanzien bij hen te komen. Hij werd slechts door één ding gedreven: stem te zijn van het Woord en een geweten voor allen!

Ds. J.H. van Dijk, Urk.

niet meer verdoemen! Die Zaligmaker is de Rechter. 't Klaagt ieder aan, die Hem verwerpt en op deze grote zaligheid geen acht geeft. Maar het is tot troost van ieder die door een waar geloof Hem heeft leren kennen. Tussen het gericht en hen staat Zijn werk, Zijn verdienste. Op een andere plaats wordt het zo weergegeven, Zondag 19-52: "Die Zich tevoren om mijnentwil voor Gods gericht gesteld heeft en al de vloek van mij weggenomen heeft".

Lichamelijk en zienlijk

De wederkomst zal in de Dag der dagen niet verborgen blijven. Hij zal lichamelijk en zichtbaar verschijnen. Op de Hemelvaartsberg is het de discipelen gepredikt. Toen de discipelen naar de hemel starden klonk het tot hen: "Wat staat gij en ziet op naar de hemel. Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren". De gehele mensheid zal Hem zien verschijnen en Zijn komst zal bijzonder spreken, tot verschrikking voor ieder, die in de zonde leeft.

We moeten hier denken aan het aangrijpende woord, Mattheüs 24:27: "Want gelijk de bliksem uitgaat van het Oosten en schijnt tot het Westen, zo zal ook de toekomst van de Zoon des mensen wezen". Het gaat daar niet alleen over het plotselinge van Christus wederkomst, maar toch vooral om het zichtbaar karakter ervan. Het verblindend verschijnsel van de bliksem wordt door ieder opgemerkt in een wijde omgeving. Zo zal ieders oog de Christus zien.

We geven ons daarbij niet over aan speculaties over het lichaam van Christus. 't Gaat hier om dezelfde Christus. Die de menselijke natuur heeft aangenomen, geboren uit de maagd Maria, Die geleden heeft en is opgestaan uit de doden.

Met grote heerlijkheid en majesteit

Dat Christus wederkomt met Zijn menselijke natuur doet niets af aan Zijn verhoging. Hij komt ook met heerlijkheid en met majesteit. Onze belijdenis volgt ook daarin haast direkt het getuigenis van de Heilige Schrift. 't Is weer Mattheüs 24, nu vers 30: "...dan zullen alle geslachten der aarde wenen, en zullen de Zoon des mensen zien, komende op de wolken des hemels met grote kracht en heerlijkheid". Het verborgene van Zijn Koninkrijk zal dan voorbij zijn. Hij

Nederlandse Geloofsbelijdenis (79)

Onze Heere is Rechter!

Hoe zal Christus wederkomen? Onze belijdenis spreekt in artikel 37 niet alleen over de van God verordende tijd, maar ook over de wijze van Christus' wederkomst. Kort maar zakelijk wordt naar het Woord van God het heilsfeit van Zijn tweede komst beleden tot troost van de Kerk des Heeren. Wat doet het weldadig aan hoe duidelijk en beslist het hier vertolkt wordt!

Velen ontkennen vandaag de wederkomst als een beloofd feit in de toekomst. De één stelt dit komende gebeuren als een mythe voor, die voor de mens van vandaag onverststaanbaar en ongeloofwaardig is. De ander poneert dat eigenlijk de wederkomst nooit nodig zal zijn: het toekomstige rijk is er al in het geloof en de kerk.

We noemen hier maar twee uitingen van de dwaalleer, die tegen de duidelijke uitspraken van Gods Woord ingaan. Zij hebben dit gemeen, dat het geloof als een beslissende factor voor de komst van het komende Koninkrijk gezien wordt. Zo wordt er tekort gedaan aan Hem, Die in de wederkomst Zijn werk tot volheid brengt, Zijn volle eer krijgt.

Hoe krijgt hier Christus juist de eer als we samen lezen: "Ten laatste geloven wij...dat...onze Heere Jezus Christus uit de hemel zal komen, lichamelijk en zienlijk, gelijk Hij opgevaren is, met grote heerlijkheid en majesteit, om Zich te verklaren een Rechter te zijn

over levenden en doden; deze wereld in vuur en vlam stellende om haar te zuiveren".

De kern

De kern van dit gedeelte kunnen we met weinig woorden uit deze belijdenis weergeven: onze Heere Jezus Christus zal komen als Rechter.. Het geloof kan hier niet afstandelijk, onzijdig belijden! Zonder meer spreekt de levensband met Hem, Die wederkomt. Juist onze Heere Jezus Christus is Rechter.

Zijn namen moeten wel apart uitkomen. Niet minder dan drie worden er genoemd. We gebruiken ze vaak zo gemakkelijk, maar ze hebben op deze plaats en in dit verband hun volle inhoud.

Hij is de Heere. Hij heeft de Koningsheerschappij. Hij is de Eigenaar van de Zijnen en zij zijn Zijn eigendom.

Hij is Jezus, de Zaligmaker van in zichzelf arme en verloren zondaren, de grote Ruimte-Aanbrenger. Hij is Christus, de Gezalfde. 't Wijst op Zijn ambt, Zijn opdracht van de Vader.

Ga er in dit verband vooral niet aan voorbij, dat die Namen wijzen op Zijn wérk. Hij heeft hen met Zijn bloed losgekocht uit de heerschappij van de vorst der duisternis, uit hun slavenbestaan. Hij heeft hen gered uit de diepte van hun verlorenheid. Hij heeft als Profeet, Priester en Koning alles gedaan tot hún zaligheid. Het gericht kan hen in die Heere Jezus Christus

houdt voor de Zijnen in dit aardse strijdperk de heerlijkheid en macht niet verborgen, Hij geeft er bewijzen van. Toch blijft hier de verborgenheid "in de nederigheid des vleses" (Calvijn). Het geloof mag weten: in die dag zal Hij met grote heerlijkheid en majesteit verschijnen en gezien worden. Het zal werkelijkheid zijn voor aller oog, tot verschrikking en tot vertroosting.

Veel bijzonderheden uit Gods Woord vertolken Zijn luister bij Zijn wederkomst. We noemen er hier maar twee. Allereerst het "komen op de wolken des hemels". Op meerdere plaatsen wordt ervan gesproken. De profeet Daniël ziet het al in zijn gezichten: "En er kwam Eén met de wolken des hemels, als eens mensen zoon". De Evangelieën vermelden meer dan éénmaal deze uitdrukking. We lezen ervan in het boek Openbaring: "Ziet, Hij komt met de wolken...". Het is een teken van Christus' heerlijkheid en majesteit in Zijn wederkomst. Hij komt uit de hemel gedragen door een menigte wolken, die schitteren van de gloed, die van Hem uitgaat. Hij komt om Zijn koningsschap uit te roepen, om het Koninkrijk tot volle openbaring te brengen, om het gericht te voltrekken. Dit teken vergezelt Hem.

Dán wijzen we hier in de tweede plaats op de Engelen die met Hem zijn. Zij behoren tot Zijn gevolg. Hij heeft het over hen te zeggen. Het zijn Zijn dienaren. Hij is hun Heere en Hoofd! Daarom komt Hij mét de Engelen. Zij vergezellen Hem, niet alleen om Zijn bevelen in die dag uit te voeren, maar toch ook om Zijn luister te verhogen. Zo schrijft de apostel Paulus aan de Thessaloniëzen over "de openbaring van de Heere Jezus van de hemel met de engelen Zijner kracht" (2 Thess. 1:7). Calvijn vertaalt hier: "de engelen van Zijn mogendheid". Hij neemt Zijn engelen mee om de heerlijkheid van Zich-Zelf en Zijn rijk te laten zien.

..om Zich te verklaren....

Op een aparte manier vertolkt art. 37 de verschijning van Christus op de jongste dag. Er wordt niet enkel gezegd, dat Hij als Rechter komt, maar dat hij Zich-Zelf als Rechter van de levenden en doden verklaart". We zouden kunnen zeggen: Hij komt zo publiek openbaar als een Rechter. Hij laat Zijn tegenwoordigheid als zodanig uitkomen.

Hier is aansluiting aan een woord, dat veel in het Nieuwe Testament gebruikt wordt om de verschijning van Christus

tot het laatste gericht weer te geven: "parousia". Eigenlijk betekent dat woord "aanwezigheid". Het werd in de tijd van het Nieuwe Testament veel gebruikt voor de luisterrijke aankomst van een vorst, die ergens in zijn gebied een officieel bezoek bracht. We zouden ook kunnen zeggen: zo'n vorst liet zich zien in zijn grootheid en zijn goedheid tegenover zijn onderdanen. Zo wijst dit woord op de publieke komst van Christus. Hij komt als de Heere en Rechter in het openbaar. Dan komt Zijn grootheid uit, zoals die is tegenover Zijn vijanden en ook Zijn verdienste terwille van al de Zijnen.

Hoe waarschuwend is dan deze manier van zeggen voor die Hem verachten en hoe bemoedigend voor de Kerk onder het kruis!

....om haar te zuiveren...

Christus' wederkomst betekent niet de vernietiging van de wereld, maar de herschepping. God doet Zijn schepping niet te niet. Gods Woord begint met: "in den beginne schiep God de hemel en de aarde..." (Genesis 1:1). Datzelfde Woord eindigt in het boek Openbaring met de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Dat laat zien dat de geschapen wereld niet tenonder gaat. Ontzettend is de zondeval. Vreselijk de vloek. Toch..de duivel krijgt zijn zin niet. Hem was het te doen om de totale ondergang. Juist door het komen van Christus in Zijn diepe vernedering moet de vorst der duisternis het verliezen. Het doel van God wordt werkelijkheid. 't Gaat naar de verheerlijkte schepping voor al degenen, die in het bloed van Christus begrepen zijn en door de Heilige Geest vernieuwd. Het zal ten volle openbaar komen in de wederkomst van Christus.

Het gaat door de oordeelsdag heen: "deze oude wereld in vuur en vlam stellende". Hij heeft de macht ertoe. Heel sober tekent ons de Heilige Schrift dit. De zon zal verduisterd worden, de maan zal haar schijnsel niet geven, de sterren zullen van de

hemel vallen en de krachten der hemelen zullen bewogen worden (Matth. 24:29). De apostel Petrus getuigt er met zo grote ernst van dat de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan en de elementen brandende zullen versmelten (2 Petrus 3:12). Dan wordt deze wereld gelouterd, gereinigd door het oordeel heen. Zo lezen we het ook bij diezelfde apostel dat het niet gaat om de vernietiging van het geschapene: "Maar wij verwachten naar Zijn belofte nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont..." (2 Petrus 3:13).

Hoe het precies zal zijn met de oordeelsdag? Calvijn wijst er terecht op, dat het hoe? van die dingen pas tenvolte uit zal komen op die grote dag zélf. Hij wijst er ook op dat dit ons geopenbaard is opdat "met vreze en beven" de zaligheid gewerkt zou worden. Het gaat er om dat de nieuwigheid des levens gezocht wordt. Al het handelen van Christus is gericht op de eer van Zijn Vader ook in het herstel van Zijn schepping. Daarin heeft de vernieuwing van de Zijnen zo'n centrale plaats. Daar is het trouwens bijv. in het laatste hoofdstuk van de 2e brief van Petrus ook om te doen! Niet om de nieuwsgierigheid te bevredigen, hoe het toch precies zal zijn als Christus verschijnt op de wolken des hemels, maar om te vermanen tot het rechte verwachten in heilige wandel en godzaligheid.

Zó wordt het hier beleden: "de oude wereld wordt gezuiverd". Het zal weer zo goed worden als in het begin. Dan komt het nieuwe - dat in Christus al gegeven is en dat door de Heilige Geest al in beginsel gewerkt is - tot volle ontplooiing.

Er is plaats voor de vermaning van 2 Petrus 3:14: "Daarom, geliefden! verwachtende deze dingen benaastigt u, dat gij onbevlekt en onbestraffelijk van Hem bevonden moogt worden in vrede".

D. Slagboom.

Terugblik op de dankdag

Nu u dit leest ligt de jaarlijkse dankdag voor gewas en arbeid weer achter ons. We mochten en konden samenkomen in Gods huis. Het Woord des Heeren kon en mocht nog verkondigd worden. Het is een goede zaak de vraag onder ogen te zien hoe het met ons was op de dankdag voor gewas en arbeid. Hebben wij genoeg gehad aan de gaven of

mag er door genade sprake zijn van een band aan de Gever van de gaven. We zouden de vraag ook zo kunnen stellen: Waren we blij of dankbaar. Eigenlijk zouden we het zo moeten formuleren: Ware we ondankbaar of dankbaar. De Bijbel leert ons dat dit onderscheid er is. Niet alleen in het verleden, maar ook in het heden.

Ondankbaarheid

We lezen daarvan in Lucas 17:11-19. De Zaligmaker reisde naar Jeruzalem. In een zeker vlek ontmoetten Hem tien melaatse mannen. Zij stonden van verre. Vanwege hun melaatsheid mochten zij zich niet onder de mensen begeven. Melaatsen waren uitgebannen uit het gewone, maatschappelijke leven. Zij leefden afgezonderd van de andere mensen. Dit bracht met zich mee dat zij niet meer mochten opgaan naar de tempel. Wanneer andere mensen naderden moesten zij het uitroepen: "Onrein, onrein!" In Lucas 17 is sprake van tien melaatsen. Toen de Zaligmaker naderde hebben alle tien hun stem verheven en geroepen: "Jezus, Meester, ontferm U onzer!" De Zaligmaker was hun enige hoop. Zij zullen gehoord hebben van de wonderen die de Zaligmaker had verricht. Blinden konden weer zien, doven konden weer horen en kreupelen konden zich weer voortbewegen. Alleen bij Hem was er genezing voor hen te vinden. Er was in die tijd geen genezing van melaatsheid mogelijk. Artsen stonden machteloos. Er was geen behandeling mogelijk en er waren geen medicijnen. De dood was onherroepelijk. De Heere zag die tien melaatsen en sprak tot hen: "Gaat heen en vertoont uzelf den priesters." De tien melaatsen hebben geen tegenwerping gemaakt. Zij spraken geen enkele bedenking uit. Zij zijn gegaan in geloof, in wondergeloof. Dan lezen wij: "En het geschiedde, terwijl zij heengingen, dat zij gereinigd werden." In het opvolgen van het gebod des Heeren zijn zij niet beschaamd uitgekomen. De melaatsheid werd weggenomen. Nu zouden we verwacht hebben dat alle tien teruggekeerd zouden zijn naar de Zaligmaker om Hem hun dankbaarheid te betonen. Maar dit gebeurde niet. Negen van de tien bleven weg. De Zaligmaker moest het dan ook zeggen: "Zijn niet de tien gereinigd geworden? En waar zijn de negen? Zijn er geen gevonden, die wederkeren om Gode de eer te geven, dan deze vreemdeling?" Negen joodse mannen keerden niet terug. Alleen een samaritaan. Hij was de enige. De negen joodse mannen die genezen waren zullen blij geweest zijn. Wie is immers niet blij wanneer hij van een ernstige ziekte genezen wordt. Wie is niet verheugd wanneer een dodelijke kwaal wordt weggenomen? Maar deze negen joodse mannen hadden genoeg aan de gave. Zij waren niet verbonden aan de Gever. Ziet u uw beeld gete-

kend? Wat hebt u allemaal ontvangen in de achterliggende periode? Het geldt ook onze jongens en meisjes. De meesten zullen zijn overgegaan. Er zijn er velen geslaagd. Er mocht werk gevonden worden. De Heere gaf eten en drinken. Hij gaf onderdak en gezondheid. Hebben we daar genoeg aan? Zijn we alleen maar blij of zijn we ook dankbaar? Echte dankbaarheid gaat gepaard met inleving van eigen onwaardigheid en zondigheid. Dan wordt het beleefd het niet waard te zijn dat de Heere zoveel heeft gegeven. Melaatsheid is een beeld van de geestelijke melaatsheid. We zijn geestelijk gezien melaats van de hoofdschedel af tot de voetzool toe. Maar nu zijn er zovelen die daar geen last van hebben. Die alleen maar gebukt gaan onder de gevolgen van de zonde. Die van die smartelijke gevolgen verlost willen worden. Als dit gebeurt dan zijn zij tevreden. Ware dankbaarheid is hen vreemd. Zij kennen geen begeerte te leven in overeenstemming met de geboden des Heeren. Er is geen innerlijke verbondenheid met de Heere. Bedenkt het dat uw Welddoener eenmaal uw Rechter zal zijn. Zoekt den Heere terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is.

Dankbaarheid

Die ene melaatse, een samaritaan, heeft ook geroepen. Hij heeft het uitgesproken: "Jezus, Meester, ontferm U onzer!" Hij heeft genezing mogen ontvangen. Dan lezen we: "En een van hen, ziende dat hij genezen was, keerde weder, met grote stem God verheerlijkende." Vanuit zijn hart mocht hij God grootmaken. Hij sprak vol verwondering over de almacht en ontferming Gods. Teruggekeerd bij de Zaligmaker viel hij op het aangezicht voor Zijn voeten, Hem dankende." Hij viel op zijn aangezicht voor de voeten des Heeren, omdat hij niet waardig was het oog op te slaan tot Hem. Waar had hij het aan verdiend dat de Heere naar hem had omgezien. Er leefde verwondering, aanbidding en ootmoed in zijn hart. Uit de oorspronkelijke taal blijkt dat hij voortdurend God verheerlijkte en voortdurend dankte. Zijn woorden waren niet toereikend om uit te spreken wat er met hem gebeurd was en wat er omging in zijn hart. Deze samaritaan had niet genoeg aan genezing, aan reiniging, hij kende een band aan de Heere. Hij was verbonden aan de Welddoener. Er leefde dankbaarheid in zijn hart. Hij was niet alleen maar blij, maar dankbaar voor de

geschonken weldaad. Hij gaf Gode de eer. Dat had hij niet van zichzelf. Ook het eren van God was een gave van Boven. Welk een rijk woord mocht hij horen: "Sta op en ga heen; uw geloof heeft u behouden." Hij was niet alleen gereinigd naar het lichaam, maar zijn ziel was ook behouden. Hij mocht meer kennen dan wondergeloof. Hij mocht het ware zaligmakende geloof kennen. Dit betekende dat de melaatsheid van zijn ziel eenmaal ten volle zou worden weggenomen. De zaligheid zou hem ten deel vallen. Door een geschonken geloof zou eenmaal de eeuwige heerlijkheid zijn deel zijn. Dan zou het eeuwig dankdag worden. Dan niet alleen danken voor de reiniging die hem naar het lichaam ten deel was gevallen, maar dan eeuwig danken vanwege de verlossing van zijn ziel.

Hoe was het met ons op de dankdag voor gewas en arbeid? De achterliggende periode is er misschien veel gebeden. Vooral in moeilijke omstandigheden. Heeft de Heere geholpen? Heeft Hij uitredding gegeven? Dan is dat reden tot dankbaarheid. Maar was die dankbaarheid er wel? Of had u genoeg aan de gaven die de Heere deed toekomen. Bedenk toch dat dan eenmaal de gaven tegen u zullen getuigen. Ook de gave van Gods Woord en de verkondiging van Zijn Woord. In die verkondiging klinkt het telkens opnieuw door dat de Heere geen lust heeft in de dood van de goddeloze en zondaar, maar daarin dat hij zich bekeert van zijn weg en leve. Welk een wonder dat de Heere dit telkens nog laat uitroepen. Mag u door genade verbonden zijn aan de Gever? Hoe meer u mag ontvangen hoe dieper u dat doet buigen. Ware dankbaarheid doet vragen: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Wie een band aan de Heere mag kennen, wie verbonden mag zijn met de Welddoener, zal de begeerte kennen Hem te eren, Hem groot te maken, Hem te verheerlijken. Dan leeft in het hart: Och of nu al wat in mij is Hem prees. Eenmaal zal dit zalige werkelijkheid zijn. De Heere eeuwig danken, eeuwig Hem grootmaken en verheerlijken met alle krachten van ziel en lichaam. Hier is het maar zo'n klein beginseltje. negen van de tien gereinigde melaatsen kwamen niet terug. Gods kinderen moeten het belijden dat zij vele keren weldaden ontvangen en geen dankbaarheid beoefenen. Hoe vaak is het een wonder 's morgens weer te mogen ontwaken? Hoe vaak is het een wonder weer eten en drinken te

mogen hebben? Hoe vaak is het een wonder gezond te mogen zijn? Wanneer we dat overdenken is er reden tot verootmoediging. Voor hen die de Heere mogen vrezen zal het eenmaal anders worden: Eeuwig en volmaakt dankdag.

*Ds. A. van Heteren
Barendrecht.*

Shaare Zedek

Het is al weer oktober en dat is de maand, waarin u al verschillende jaren onze brief ontvangt om u op de hoogte te houden van ons werk ten dienste van het Shaare Zedek Ziekenhuis in Jeruzalem en daarin ten dienste van geheel Israël. Dankbaar mogen wij u meedelen, dat ook in de voorbij gegane periode ons werk door Gods goedheid voortgang heeft gevonden. Dat is mede aan uw steun te danken. Wij zijn daar zeer erkentelijk voor. Op velerlei wijze en voor velerlei doeleinden wordt een beroep gedaan op onze hulpverlening. Er is ook veel nood in onze geteisterde en bedreigde wereld. Het is een onverdiende genade, dat wij - ook als volk - nog gespaard zijn gebleven voor de rampen, die anderen getroffen hebben. Het moge ons tot ootmoed stemmen, als wij de ellenden en noden van zovelen in onze tijd waarnemen. Het roept ons ook op tot waakzaamheid en verwachting, als wij in dit alles de tekenen der tijden verstaan.

Daarin zullen wij dan ook onze roeping verstaan om onze handen te reiken naar de behoeftige en hulpzoekende medemens. Er is nog veel te doen, wat gedaan mag en moet worden, waarin wij de gelegenheid ontvangen om iets van de barmhartigheid van Christus te tonen.

Dat geldt niet in de laatste plaats ook ten aanzien van onze 'hulp aan Israël'. Is dit oude volk van God niet bij uitstek aangewezen op het gebed en op het daadwerkelijk meeleven van hen, die er door Gods genade weet van hebben, dat de zaligheid uit de Joden is en dat zij door Israël het Woord van God ontvangen hebben? Wij bezien dit volk dan ook niet, zoals het zich aan ons voordoet, maar zoals God dit volk vanuit Zijn verkiezende genade en onberouwelijke roeping ziet. Dat is "3000 jaar Jeruzalem" - welk feit nu herdacht wordt - geen reden om op oppervlakkige wijze feest te vieren, maar eerder een oorzaak om in Israël's en Jeruzalems historie Gods hand te

ontdekken en ons te verwonderen. "3000 jaar Jeruzalem" doet ons terugzien naar de inname van de stad door David, het doet ons niet minder vooruitzien naar de komst van de grote Zoon van David, eenmaal door de heilige stad uitgeworpen, maar straks door haar verwelkomd. Die verwachting geeft ons werk zin en inhoud.

Zoals u wellicht weet is op 5 augustus j.l. onze eerste voorzitter Ds. H. Harkema overleden. Vanaf het begin van onze stichting in oktober 1981 tot september 1987 heeft hij - met zijn vrouw - zijn zeer gewaardeerde plaats in ons bestuur ingenomen. Gedrongen door de liefde van Christus zag hij ons werk als een roeping t.o.v. Israël.

Moge ook deze door hem verrichte arbeid tot zegen gesteld worden. Wij gedenken hem met diepe dankbaarheid. De God van Israël sterke zijn vrouw en kinderen in hun verdriet met de genade, die in Christus Jezus is. In hun droefheid behoeven zij niet zonder hoop te zijn.

Elk jaar wees ik u op de mogelijkheid om voor de verzorging van bejaarden-middagen, gemeente- of wijkavonden, e.d. een beroep op ons te doen. Daartoe noemde ik u de naam en het adres van onze propagandiste, mevr. drs. S.E. Kramer te Heemstede. Ditmaal noem ik u een andere naam, en wel die van de heer A.W. de Ronde, Schoolstraat 5 te Stellendam, tel.

Stichting Schuilplaats Veenendaal

vraagt voor de ondersteuning van haar jongerenorganisatie een

jeugdwerkadviseur m/v

voor 16 uur per week

Onze gedachten gaan uit naar een medewerker die, door opleiding en/of ervaring de jongerenorganisatie weet te motiveren en te activeren tot verdere uitbouw van Stichting Schuilplaats.

Van de medewerker wordt verwacht dat hij of zij meelevend lid is van één van de reformatorische kerken en aan onderstaande taken inhoud weet te geven.

De belangrijkste taken zijn het:

- aanzetten tot en het coördineren van acties
- geven van voorlichting
- inhaken op actuele ontwikkelingen
- doen van onderzoek vanuit de pro-life gedachte

Salariëring volgens C.A.O. Welzijn, afhankelijk van opleiding en ervaring.

Inlichtingen over deze functie zijn telefonisch verkrijgbaar op 14, 15 of 16 november van 10.00-11.30 uur bij:

G. van Brenk, directeur Stichting Schuilplaats, telefoon 0318-526123.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u, voor 25 november, richten aan het bestuur van Stichting Schuilplaats, Postbus 7, 3900 AA Veenendaal.

Stichting Schuilplaats is een landelijk werkende christelijke hulpverleningsorganisatie.

Zij verleent hulp bij psycho-sociale en medisch-ethische vragen en moeilijkheden. In samenwerking met de N.P.V. is een landelijk steunpunt voor christelijke vrijwillige thuiszorg opgericht. Via een S.O.S.-artsdienst is de Stichting 24 uur per dag bereikbaar.

De Schuilplaatsjongerenorganisatie is opgericht in 1992 en telt momenteel 1250 leden. Zij heeft als doelstelling de Pro-Life gedachte uit te dragen door middel van acties, publikaties en voorlichting. Mede door verschillende activiteiten dragen zij financieel bij aan de hulpverlening van Schuilplaats.

0187-49 14 04. Hij heeft namelijk de plaats van mevr. Kramer, die zich door haar werk genoodzaakt zag als propagandiste te bedanken, ingenomen.

Graag onderstreep ik ook nu ons verzoek om ons werk in het komende jaar - zowel geestelijk in gebed en meeleven, als ook materieel in financiële hulp - te steunen. Tenslotte wensen wij u persoonlijk en ambtelijk van harte Gods zegen toe. Het bestuur van onze stichting is als volgt samengesteld:

Ds. E.F. Vergunst, Ridderkerk, voorzitter - mevr. G.A. Wilbrink, Angerenstein 8, 7339 BL Ugchelen, secretaresse, tel. 055-533 47 48 - ing. J. Zeeman, Urk, penningmeester - H. van den Herik, Ede - K. Bokma, Apeldoorn - mevr. drs. C.M. Teeuw-Saly, Ridderkerk - Ds. J.R. Volk, Lekkerkerk.

Propagandist is de heer A.W. de Ronde, Schoolstraat 5, 3251 AX Stellendam, tel. 0187-49 14 04.

Gironummer: 4 29 54 26 t.n.v. Stichting Shaare Zedek, Urk.

Banknummer: 43 64 27 060 Amro Urk.2

BKG

De Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp bemiddelt tussen hulpaanvragers en zelfstandige gediplomeerde verzorgenden en helpt daar waar geen tv aanwezig is.

Voor uw hulpaanvraag en inlichtingen kunt u bellen:

Ons nieuwe telefoonnummer is:
0318 - 52 77 99

Voor kraamhulp graag tijdig bellen.

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbarring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begraffenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

SGP/GPV/RPF

Bijeenkomst samenwerking

De jongerenorganisatie van de SGP organiseert een unieke bijeenkomst met drie politieke kopstukken over samenwerking tussen de drie kleine christelijke partijen.

De sprekers zijn: Ir. B.J. van der Vlies (SGP), E. van Middelkoop (GPV) en mr. A. Rouvoet (RPF).

Na de inleidingen zal er forumdiscus-

sie gehouden worden onder leiding van A. Noordergraaf. Tevens zal een info-schets over samenwerking gepresenteerd worden.

Deze interessante bijeenkomst zal op D.V. vrijdag 24 november gehouden worden in de kapel van het Saldenuscollege, Utrechtseweg 230 te Amersfoort. De aanvang is 19.45 uur, vanaf 19.15 uur is de zaal geopend. Iedereen is van harte welkom!

VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING

Zakbijbels met zilveren slot

□□□□□□□□□□□□□□□□

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met zilveren sloten is maximale zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D2-21z in zwartlederen band f 346,50

D4-21z idem, met duimgrepen f 379,50

D2-21az in antiek-bruine lederen band f 415,00

D4-21az idem, met duimgrepen f 450,00

Wij hebben nog veel meer mogelijkheden van uitvoering, ook in groter formaat Bijbels. Op aanvraag sturen wij graag onze speciale catalogus "GBS-Bijbels in fraaie uitvoering". Zakbijbels met gouden slot vanaf f 732,50

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 0345-610155

**Christelijke Hogeschool
'De Driestar'**

opleidingsinstituut voor onderwijsgevenden
op reformatische grondslag

Studium Generale 1995/1996

Programma 2

Opwekking in Amerika en Engeland

door: Ds. C. Harinck

data: 17 november, 1 december en
15 december 1995

Programma 3

Schaduwzijden aan de oudtestamentische Godsopenbaring?

door: Prof. dr. H.G.L. Peels

data: 12 januari, 26 januari en
9 februari 1996

Programma 4

Moderne literatuur

door: C. Bregman

data: 15 maart, 29 maart en
12 april 1996

De colleges worden gehouden op vrijdagavonden, van 19.45 tot 22.00 uur. De kosten zijn per programma f 45,-.

Belangstellenden kunnen een folder aanvragen en zich aanmelden bij:
Administratie Chr. Hogeschool 'De Driestar'
Bleuandweg 492, Postbus 368
2800 AJ Gouda Telefoon: 0182-574700

Stempels in alle soorten, maten en prijsklassen. Zeker met het oog op de wijziging van telefoonnummers een ideale oplossing om uw relaties bijtijds te informeren.

KSB STEMPELS

Naamplaten en graveerwerk

KEMPENAAR 39 BARENDRECHT TELEFOON 0180 - 619477 TELEFAX 0180 - 618800

Stempelen of het gedrukt staat...

Een lege kinderhand

...is gauw gevuld. Waarmee? Met alles wat de jongelui in Oost-Europa wordt aangeboden: veelal "leesvoer" dat de toets van Gods Woord niet kan doorstaan. Daarom vragen we u: Help mee de handen van kinderen en jongeren in Oost-Europa te vullen met Bijbels en verantwoorde lectuur. U kunt uw gift gratis voor dit doel overmaken o.v.v. "Een lege kinderhand". Vraag ons gratis infobulletin aan: Postbus 138, 3860 AC Nijkerk.

Naam : .....
Adres : .....
PC/Plaats: .....bp

**STICHTING
KOM OVER EN HELP**

POSTBUS 138 - 3860 AC NIJKERK - TEL. 033 - 246 32 08 - FAX 033 - 246 32 07

HULP AAN KERKEN
EN CHRISTENEN IN
OOST-EUROPA.

ONS WERK WORDT
AANBEVOLEN
DOOR EEN COMITÉ
DAT BESTAAT UIT
PREDIKANTEN UIT
DE GEREFORMEERDE
GEZINDTE.

POSTBANK
35 35 181 of
BANK
16.10.04.555
TE H.I.AMBACHT